

De Taskforce Overvallen blijft nog zeker tot in 2018 actief. In het voorjaar ging een nieuw actieprogramma van start. Wat is het succes van de publiek-private aanpak om overvallen tegen te gaan, en wat staat ons in de toekomst te wachten?

tekst Lynsey Dubbeld

Strijd tegen overvallen:

Taskforce Overvallen zet succesvolle aanpak voort

Sinds de oprichting van de Taskforce Overvallen in 2009 is het aantal overvallen drastisch gedaald. Vonden in 2009 nog 2898 overvallen plaats, in 2016 lag het aantal op 1132. Dat is een afname van bijna zestig procent. Het aantal straatroven is in dezelfde periode gedaald van 8390 naar 4157. Om deze resultaten vast te houden en het aantal overvallen verder terug te dringen, presenteerde de Taskforce Overvallen in mei een nieuw actieprogramma. Al eerder maakte toenmalig minister Van der Steur bekend dat de taskforce, die onder leiding staat van de Rotterdamse burgemeester Ahmed Aboutaleb, zeker tot 31 december 2018 blijft bestaan.

ACTIEPROGRAMMA 2.0

De Taskforce Overvallen heeft dit jaar als doelstelling

geformuleerd om het aantal overvallen verder te laten dalen. Het is de bedoeling dat er in ons land straks minder dan duizend overvallen per jaar plaatsvinden. Voor straatroven ligt het streefcijfer op vierduizend. Om deze ambities waar te maken lanceerde de taskforce het *Actieprogramma ketenaanpak overvallen 2.0*, een opvolger van het eerste actieplan uit 2011. In het actieprogramma voor 2017 en 2018 zijn ruim zestig maatregelen opgenomen om overvallen en straatroven tegen te gaan. Van het promoten van retourpinnetten en het doorontwikkelen van LiveView, tot de opstart van een pilot met *predictive policing*. De acties zijn verdeeld over de drie pijlers van de taskforce: preventie, repressie en slachtofferzorg.

De acties die de Taskforce Overvallen in het nieuwe actieprogramma formuleert, sluiten aan bij de aanbe-

velingen uit recent onderzoek van *Ben Rovers* en *Cyrille Fijnaut*. Voor het onderzoeksrapport *De aanpak van overvallen en overvallers in de jaren 2011-2016, een gegronde beschouwing over de resultaten en vooruitzichten* inventariseerden zij de lessen die kunnen worden getrokken uit de aanpak van de afgelopen jaren. En de onderzoekers verkenden wat er nodig is om de aanpak te verduurzamen, zodat de successen worden voortgezet.

DUIDELIJK EFFECT

“De daling van het aantal overvallen die sinds 2009 is ingezet, is te danken aan de combinatie van extra capaciteit voor opsporing, strenge straffen, een dadegerichte aanpak en bijzondere aandacht voor preventie maatregelen”, vat Ben Rovers van Bureau voor Toegepast Veiligheidsonderzoek de hoofdconclusie van het rapport samen. “Het is natuurlijk altijd moeilijk om een direct causaal verband aan te tonen tussen veiligheidsmaatregelen en criminaliteitscijfers. De ontwikkelingen in de overvalproblematiek worden door veel meer factoren beïnvloed dan het beleid en de aanpak. Maar er is wel een aantoonbaar effect van twee acties: er zijn meer overvallers aangehouden en die zijn strenger gestraft. Dat heeft geleid tot een onmiskenbare trendbreuk.”

De kernfunctie van de Taskforce Overvallen ligt in het creëren van een *buzz* rond de problematiek, benadrukt Rovers. “Dat politie en justitie er een tandje bij hebben gezet, is niet het hele verhaal. Het lijkt er ook op dat het delict overvallen bij boeven uit de mode is geraakt. En dat is echt een prestatie van de taskforce, die vanuit een brede activering van allerlei partijen – zoals de politie, het Openbaar Ministerie, de Veiligheidshuizen en de private sector – op alle vlakken in actie is gekomen. Overvallers zijn net mensen: door de combinatie van hoge pakkans, forse straffen en veel media-aandacht zijn overvallen te boek komen te staan als het type delict waar je je als crimineel maar beter verre van kunt houden.”

SLUITEN VAN DE KETEN

Een belangrijke succesfactor van de werkwijze van de Taskforce Overvallen is volgens Rovers het zogenoemde sluiten van de keten. “Van de voorkant – preventie – tot aan de achterkant – de nazorg na detentie – zijn werkprocessen en samenwerkingsverbanden georganiseerd. In allerlei sectoren, waaronder de detailhandel en het bankwezen, zijn preventieve projecten gestart. Daarnaast zijn we strenger gaan straffen en is de persoonsgerichte aanpak van veroordeelde daders geïn-

Een belangrijke succesfactor van de werkwijze is het sluiten van de keten

tensiveerd. Bij al deze onderdelen van de keten zijn verschillende partijen betrokken. Burgemeesters en de bestuurlijke druk die zij op de diverse initiatieven en betrokkenen hebben uitgeoefend, hebben daarbij een belangrijke rol gespeeld.”

Rovers noemt de Top 600-aanpak in Amsterdam en vergelijkbare programma's in onder meer Rotterdam als goede voorbeelden. Burgemeester Van der Laan maakte zich persoonlijk hard voor een sluitende aanpak van daders van overvallen en andere *high impact crimes*. “Overvallen stonden zodanig in de belangstel-

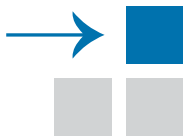
Ben Rovers: “De samenwerking die door de taskforce tot stand is gebracht, is een belangrijke basis voor de toekomst.”

ling, zowel in de media als in bestuurlijke kringen, dat er een breed bewustzijn ontstond van de omvang en urgentie van het probleem. Dat had tot gevolg dat de politie er niet alleen voor stond en allerlei partijen, ook vanuit de private sector, aanhaakten om een rol te spelen in preventie.”

Rovers vult aan: “Koepelorganisaties zoals Detailhandel Nederland en Koninklijke Horeca Nederland namen zitting in de taskforce vanuit het gedeelde belang om preventief op te treden. De politie organiseerde vervolgens een intensieve kennis- en informatie-uitwisseling. En het ministerie heeft initiatieven ondersteund met onder andere voorlichting en subsidieregelingen, zoals de VKB-regeling waarmee kleine bedrijven werden gestimuleerd om veiligheidsmaatregelen te nemen.” Bijzonder in dit kader waren volgens Rovers ook de convenanten tussen de politie, het Openbaar Ministerie, banken en geld- en waarentransporteurs. Deze maakten verregaande informatie-uitwisseling mogelijk. Vanuit gedeelde belangen om overvallen terug te dringen, kregen initiatieven zoals *cashloos* betalen een flinke impuls.

Wat is de Taskforce Overvallen?

De Taskforce Overvallen is in 2009 voor een periode van ruim drie jaar in het leven geroepen door de toenmalige minister van Justitie, Ernst Hirsch Ballin. Aanleiding was het groeiende aantal overvallen in ons land. De taskforce moest een aanpak bedenken om deze trend een halt toe te roepen. De taskforce had ook tot taak om knelpunten bij de integrale aanpak van overvallen te signaleren en deze op te lossen.

In 2016 heeft toenmalig minister Ard van der Steur besloten dat de werkzaamheden van de Taskforce Overvallen tot 31 december 2018 worden voortgezet. De taskforce heeft inmiddels nieuwe streefcijfers vastgesteld en een nieuw actieprogramma gelanceerd. In de taskforce hebben vertegenwoordigers zitting van politie, Openbaar Ministerie, het ministerie van Veiligheid en Justitie, Detailhandel Nederland, Koninklijke Horeca Nederland, Transport en Logistiek Nederland, MKB Nederland en VNO-NCW. Burgemeester Aboutaleb van Rotterdam is al sinds 2009 voorzitter van de taskforce.

MOBIEL BANDITISME

Is de aanpak die is bedacht door de Taskforce Overvallen ook op andere vormen van criminaliteit toepasbaar? In principe wel, zegt Rovers. “Maar het is de vraag of het dan net zo effectief zal zijn. Want een van de redenen dat de overvalaanpak zo effectief is geweest, is dat er van boven naar beneden veel druk op is uitgeoefend én dat de belangen van verschillende betrokkenen convergeerden.” Die combinatie van factoren is niet bij elk type delict vanzelfsprekend, aldus Rovers. “Neem mobiel banditisme. Daar heeft het bedrijfsleven veel last van. Maar welke politieregio gaat achter de vaak internationale daders aan?”

Met het oog op de toekomstige aanpak van overvallen pleiten Rovers en Fijnaut in hun rapport voor een voortzetting of zelfs intensivering van de aanpak van de Taskforce Overvallen. Rovers: “Overvallen zouden meer generiek aangepakt moeten kunnen worden. Bijvoorbeeld als onderdeel van *high impact crime*, waaronder straatroof, woninginbraak en geweldsdelicten vallen. Het is lastig om de preventie van overvallen op de agenda te houden als er nog maar een relatief klein aantal incidenten plaatsvindt. Door het probleem breder in te kaderen, wordt het voor meer sectoren een serieus issue waarmee men aan de slag wil gaan.”

DUURZAME SAMENWERKING

Rovers benadrukt ook het belang van duurzame samenwerkingsverbanden. “De samenwerking die door de taskforce tot stand is gebracht, is een belangrijke basis voor de toekomst. Bij de aanpak van *high impact crime* wordt, net als in de Taskforce Overvallen, al samengewerkt tussen veel partijen. Denk aan gemeenten, Openbaar Ministerie, politie, het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, Veiligheidshuizen en private partijen als VNO-NCW, Transport en Logistiek Nederland, Detailhandel Nederland en Koninklijke Horeca Nederland. Door de intensieve samenwerking tussen politie en bedrijfsleven, bijvoorbeeld op het vlak van informatie-uitwisseling, kunnen initiatieven elkaar versterken. Bovendien: *high impact crime* wordt weleens gezien als een lokaal probleem. Maar er zijn op nationaal niveau *intelligence* en opsporing nodig om er landelijk effectief tegen te kunnen optreden. Generieke structuren, zoals die de afgelopen jaren voor de overvalproblematiek zijn ontwikkeld, hebben uiteindelijk de toekomst.” ■

Lynsey Dubbeld is trendanalist, contentstrateg en copywriter